

Dünden Bugüne Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi

Özgül KÜÇÜKASLAN*

*Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı
Dışkapı/ Ankara

Özet: Türkiye’de bilimsel veteriner hekimliği, 1842 yılında İstanbul’da Askeri Veteriner Okulunun kurulması ile başlamıştır. Bu Okul, 1921’de Sivil Veteriner Okulu (1889) ile birleştirilmiş ve 1933’te Ankara’ya nakledilmiştir. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 1970 yılına kadar kendi alanında eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerini yürüten tek yüksek öğretim kurumu olma niteliğini korumuş ve sonraki yıllarda diğer veteriner fakültelerinin kuruluş ve gelişmelerine katkıda bulunmuştur. Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi bu alanda dokuzuncu fakülte olarak 1992 yılında kurulmuş ve 1993 yılında eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır.

Bu çalışma, Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesinin tarihsel gelişimine ilişkin genel bilgi vermek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dicle Üniversitesi, veteriner fakültesi, veteriner hekimliği tarihi

Veterinary Faculty of Dicle University- From Past to Present

Abstract: The scientific veterinary medicine sprouted in Turkey with the establishment of the Military Veterinary School in Istanbul in 1842. This school was united with the Civilian Veterinary School (1889) in 1921 and transferred to Ankara in 1933. Veterinary Faculty of Ankara University was the only higher educational institute which carried out its activities till 1970’s and contributed to the establishment and development of other veterinary faculties in Turkey. Veterinary Faculty of Dicle University was established as the 9th faculty in veterinary field in 1992 and begun it’s educational activities in 1993.

This study was aimed at providing general information about the historical development of Veterinary Faculty of Dicle University.

Key words: Dicle University, veterinary faculty, history of veterinary

Giriş

Bilindiği üzere, Türkiye’de bilimsel veteriner hekimliği eğitim-öğretimi, 1842 yılında İstanbul’da Askeri Veteriner Okulunun açılmasıyla başlamıştır. Bu okul, 1921 yılında Sivil Veteriner Okulu (1889) ile birleştirilmiş ve Ankara’da 1933’te kuruluşu tamamlanan Yüksek Ziraat Enstitüsüne ‘fakülte’ olarak nakledilmiştir (2, 3). Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Üniversite Kanunu¹ uyarınca 1946 yılında kurulan Ankara Üniversitesine 1948 yılında bağlanarak² üniversite sistemine resmen dahil edilen Veteriner Fakültesi, 1970 yılına kadar, bu alanda meslek insanı yetiştiren tek yükseköğretim kurumu olma niteliğini korumuştur (4).

Türkiye’de, 1970’li yıllarda Elazığ, İstanbul ve Bursa’da; 1980’li yıllarda ise Konya, Van ve Kars’ta altı yeni veteriner fakültesi daha açılmış; 1990’lı yılların başında ise kuruluşu önceden tamamlanmış olan Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesinin yanı sıra(1) 3837sayılı Kanun³ uyarınca Dicle Üniversitesi (D.Ü.) Veteriner Fakültesi kurularak faaliyete geçirilmiştir.

Bu çalışma, Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesinin 16 yıllık tarihine ışık tutarak, veteriner hekimliği eğitim-öğretimindeki yerini ortaya koymak ve fakültenin gelişimine ilişkin genel bir tablo oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

¹ 4936 sayılı Yasa, 18 Haziran1946 tarih ve 6336 sayılı Resmi Gazete.

² 5234 sayılı Yasa, 7 Temmuz 1948 tarih ve 6951 sayılı Resmi Gazete.

³ 11 Temmuz 1992 tarih ve 21281 sayılı Resmi Gazete.

Materyal ve Metot

Araştırmanın ana materyalini, Dicle Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Arşivi, Veteriner Fakültesi Dekanlığı ve Öğrenci İşleri Bürosu; ayrıca, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Kütüphanesi ile Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Müze ve Arşivinden sağlanan doküman oluşturmuştur. Konuyla ilgili kitap, dergi ve makalelerden de yararlanılmış; D.Ü. Veteriner Fakültesinde görevine devam eden öğretim elemanları ile yüz yüze görüşmeler yapılarak bilgi toplanmıştır. Konu, ulaşılabilen yazılı- sözlü kaynaklar çerçevesinde, kronolojik bir sıra ile yazıya aktarılmıştır.

Kuruluş Süreci

Kuruluşu 1992 yılında gerçekleştirilen D.Ü. Veteriner Fakültesinde, önce D.Ü. Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji ve Parazitoloji Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof.Dr. Ömer Mete (Şekil: 1), 29 Aralık 1993 tarihinde Kurucu Dekan olarak atanmış⁴, ardından Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ömer Mete, Prof. Dr. Turan Özden, Prof. Dr. H.Basri Turgut, Prof. Dr. Ali Kelle, Doç. Dr. Savaş Hatipoğlu, Doç. Dr. Orhan Denli ve Yrd. Doç. Dr. Kadri Gül'ün yer aldığı Fakültenin ilk Yönetim Kurulu yapılandırılmıştır⁵.

Veteriner Fakültesindeki fiziki kapasite sorunu nedeniyle dersler, önceleri D.Ü. Diş Hekimliği Fakültesi binasında (Şekil: 2) ayrılan üç dershanede yürütülmüştür. Fakültenin birinci ve ikinci sınıflarında okutulan temel bilimler dersleri, Tıp Fakültesi öğretim üyeleri tarafından verilmiş; bu derslerin uygulamaları için yine Tıp Fakültesi laboratuvarları kullanılmıştır. Anatomi dersi uygulamaları ise bu derse yönelik uygulama salonlarının ve kadavra havuzlarının olmaması nedeniyle önceleri çok zor şartlar altında sürdürülmüş⁶; sonradan, Tıp Fakültesi binasının bir odası, anatomi uygulama salonu olarak tahsis edilmiş⁷ ve 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılı'ndan

itibaren anatomi uygulamaları burada yaptırılmıştır. Fakülte, 1994⁶ yılında, D.Ü. Kampusu içinde temeli atılan inşaatların tamamlanmasından sonra (2001) yeni binalarına taşınmıştır⁷ (Şekil:3).

Şekil 1: D.Ü. Veteriner Fakültesinin Kurucu Dekanı Prof. Dr. Ömer Mete

⁴ Dicle Üniversitesi Rektörlüğünün Prof. Dr. Ömer Mete'ye gönderdiği 11 Ocak 1994 tarih ve B.30.2.DİC.0.70.7101/48-173 sayılı Yazısı.

⁵ 30 Aralık 1993 tarih ve 1 numaralı Yönetim Kurulu Oturumu.

⁶ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlüğe gönderdiği 6 Şubat 1996 tarih ve B.30.2. DİC.0.06.00.00/88 sayılı Yazısı.

⁷ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekan Yardımcılarından Doç. Dr. Mehmet Kılınç ile Mart 2007 tarihinde yapılan özel görüşme.

Tablo -1: 1993-1994 Eğitim Öğretim Yılında D.Ü.Veteriner Fakültesinde Görevlendirilen Tıp Fakültesi Öğretim Üyeleri

Görevli Öğretim Üyeleri	Anabilim Dalı
Prof. Dr. Ömer Mete, Yrd.Doç.Dr. Kadri Gül, Yrd.Doç.Dr. Adnan Suay	Mikrobiyoloji ve Parazitoloji
Prof. Dr. Turan Özden, Prof.Dr. Belkıs Aydınol, Doç.Dr. Nuriye Mete, Yrd.Doç.Dr. Naime Canoruç, Yrd.Doç.Dr. Abdurrahman Kaplan	Biyokimya
Doç. Dr. Savaş Hatipoğlu, Yrd.Doç. Dr Şükrü Doğruyol, Yrd.Doç.Dr. Ayda Demirant, Yrd.Doç.Dr. Orhan Tacar	Anatomi
Doç.Dr. Yusuf Nergiz, Yrd.Doç.Dr. Yılmaz Bilgin, Yrd.Doç. Dr. Serap İnalöz	Histoloji ve Embriyoloji
Doç.Dr. Orhan Denli, Yrd.Doç.Dr. Abdurrahman Şermet, Yrd.Doç.Dr. Hüda Diken, Yrd.Doç.Dr. Mustafa Kelle, Yrd.Doç.Dr. Cihat Güzel	Fizyoloji

Fakültede, 1993–1994 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında 31 öğrenci ve aralarında, Kurucu Dekanın da yer aldığı üç profesör, iki doçent ve beş araştırma görevlisi olmak üzere toplam 10 öğretim elemanı ile eğitim-öğretime başlanmıştır⁸.

Şekil 2: D.Ü. Veteriner Fakültesinin Eğitim-Öğretime başladığı Dış Hekimliği Fakültesi binası

⁸ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlüğe gönderdiği 28 Ocak 1994 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/11 sayılı Yazısı ve Dicle Polis Karakol Amirliğine gönderdiği 24.03.1994 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/34 sayılı Yazısı.

Şekil 3: Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi (2008)

Akademik Yapılanma

Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1993–1994 Eğitim- Öğretim Yılında Temel Tıp Bilimleri (Anatomi, Histoloji-Embriyoloji, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji, Fizyoloji, Biyokimya), Zootekni ve Hayvan Besleme (Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları, Zootekni), Hastalıklar ve Klinik Bilimler (Mikrobiyoloji, Parazitoloji-Helmintoloji, Cerrahi, İç Hastalıkları, Doğum ve Reprodüksiyon Hastalıkları, Farmakoloji ve Toksikoloji, Patoloji, Besin Hijyeni ve Teknolojisi) olmak üzere üç bölüm ve 15 anabilim dalı⁹ ile faaliyete geçirilmiştir. Bu Anabilim Dallarında ders vermek üzere görevlendirilen¹⁰ Tıp Fakültesi öğretim üyeleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Veteriner Fakültesine alınacak ilk araştırma görevlilerinin bilim sınavı 15 Kasım 1993 tarihinde yapılmıştır¹¹. Sınavda başarılı bulunan M. Aydın Ketani, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalında; Mehmet Kılınç ve Davut Özbağ, Anatomi Anabilim Dalında; Doğan Kurt ve Zeki Kanay ise Fizyoloji

⁹ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlüğe gönderdiği 4 Ekim 1994 tarih ve B.30. 2.DİC.0.06.00.01/54 sayılı Yazısı.

¹⁰ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının D.Ü. Tıp Fakültesi Dekanlığına gönderdiği 2 Haziran 1994 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/79 sayılı Yazısı.

¹¹Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlüğe gönderdiği 2 Aralık 1993 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/47 sayılı Yazısı.

Şekil 4: Fakültenin İkinci Dekanı Prof. Dr. E. Savaş Hatipoğlu

Anabilim Dalında araştırma görevlisi kadrolarına atanmışlardır¹².

D.Ü. Veteriner Fakültesinde sekiz yıl süreyle dekanlık görevini yürüten Prof. Dr. Ömer Mete’den sonra D.Ü. Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanı olan Prof.Dr. E. Savaş Hatipoğlu’nun (Şekil: 4) Fakülte Dekanlığına atanması, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca uygun görülmüştür¹³. Dekanlık görevine 13 Kasım 2000 tarihinde asaleten atanan Hatipoğlu¹⁴ bu görevini halen sürdürmektedir.

Fakültenin kuruluşundan 2008 Mart sonuna kadar geçen süre içerisinde, bir öğretim üyesinin profesörlüğe yükseltilmiş, üç öğretim üyesinin doçent olmuş ve 17 öğretim elemanı ise yardımcı doçentliğe yükseltilmiştir. Fakültede 2007–2008 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı itibariyle üç profesör, dört doçent, 17 yardımcı doçent, bir uzman ve beşi doktora eğitimini tamamlamak üzere diğer üniversitelerde görevlendirilen dokuz araştırma görevlisi ile toplam 34 akademik personelin bulunduğu belirlenmiştir¹⁵

¹² Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Rektörlüğe gönderdiği 29 Kasım 1993 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/41 sayılı Yazısı.

¹³ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Maaş Mutemetliğine gönderdiği 14 Kasım 2000 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/8117 sayılı Yazısı.

¹⁴ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığının Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne gönderdiği 11 Ocak 2001 tarih ve B.30.2.DİC.0.06.00.00/36 sayılı Yazısı.

¹⁵ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlık Arşivi.

Eğitim-Öğretim

Lisans Eğitim-Öğretimi

D.Ü. Veteriner Fakültesi eğitim-öğretime başladığı ilk yılda lisans öğretimi, 'Dicle Üniversitesi Eğitim-

Öğretim ve Sınav Yönetmeliği' uyarınca sürdürülmüştür¹⁶. Veteriner Fakültesinin ilk Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ise 23 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir¹⁷.

Fakülteye 1993-1994 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında 10'u kız ve 21'i erkek olmak üzere toplam 31 öğrenci kayıt yaptırmıştır. Bu öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde, %61'inin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi nüfusuna kayıtlı oldukları belirlenmiştir¹⁸.

D.Ü. Veteriner Fakültesine 1993-2007 yılları arasında, 74'ü kız 406'sı erkek olmak üzere, toplam 480 öğrencinin kayıt yaptırdığı; ancak, 93 öğrencinin çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını sildiği ve anılan yıllar arasında 43'ü kız, 157'si erkek olmak üzere toplam 200 öğrencinin mezun olduğu saptanmıştır. (Tablo 2). Halen (2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı itibarıyla) 187 öğrencinin öğrenimlerini sürdürdüğü anlaşılmaktadır¹⁸.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim

D.Ü. Veteriner Fakültesi araştırma görevlileri, Üniversitede Sağlık Bilimleri Enstitüsünün Veteriner Programları açılıncaya kadar lisansüstü öğrenimlerini, D.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Fakültesinin Temel Bilimler birimlerinde veya Elazığ, Ankara ve İstanbul'da bulunan üniversitelerin sağlık bilimleri enstitülerinde devam ettirmişlerdir.

Yüksek Öğretim Kanununun¹⁹ 19. maddesi gereğince 10 Ocak 1983 tarihinde kurulan D.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde²⁰ veteriner hekimliğine yönelik ilk program 2005 yılında açılmıştır. Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliğinin²¹ 4. maddesine dayanılarak

alınan karar doğrultusunda, D.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitüsünde 13 Nisan 2005 tarihinde Veteriner Histoloji ve Embriyoloji²²; 5 Mayıs 2006 tarihinde de Veteriner Anatomi ve Veteriner İç Hastalıkları lisansüstü eğitim programları açılmasına karar verilmiştir²³. Daha sonra 2 Şubat 2007 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında Biyokimya Anabilim Dalında doktora programı açılması uygun görülmüştür²⁴. Günümüzde D.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitüsünde Veteriner Histoloji ve Embriyoloji, Anatomi ve İç Hastalıkları Anabilim Dallarında eğitim-öğretimlerini sürdüren dört doktora öğrencisinin bulunduğu bilinmektedir.

Tablo 2: D.Ü. Veteriner Fakültesi Mezunları (1998-2007)

Yıllar	Kız	Erkek	Toplam
1997- 1998	3	5	8
1998- 1999	9	17	26
1999- 2000	4	13	17
2000-2001	5	19	24
2001-2002	7	13	20
2002-2003	5	17	22
2003-2004	4	17	21
2004-2005	-	18	18
2005-2006	3	12	15
2006-2007	3	26	29
1997-2007	43	157	200

Sonuç

Sonuç olarak, D.Ü. Veteriner Fakültesi kuruluşundan bugüne kadar 200 veteriner hekim yetiştirmiş; polikliniği ile bölge hayvancılığına hizmet etmiş; hayvan ve insan sağlığına ilişkin sorunlara, bilimsel çalışmalar ışığında çözüm üretme çabası içerisinde olmuştur. Bölgede, yükseköğrenim görmek isteyen gençlere kapıları açılan Fakülte, gerçekleştirilen bilimsel etkinliklerle, bölge halkının bilinçlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Gerçekleştirilen bu çalışma ile Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesinin tarihsel gelişimine ilişkin genel bir tablo çizilmeye çalışılmıştır. Diğer veteriner fakülteleri de dikkate alınarak yapılacak olan kalitatif ve kantitatif değerlendirmeler ile Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesinin, Türk veteriner hekimliği eğitim-

¹⁶ Üniversite Senatosunun 30 Eylül 1994 ve 6 sayılı Kararı.

¹⁷ 23 Ocak 1995 tarih ve 22180 sayılı Resmi Gazete.

¹⁸ Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğrenci İşleri Arşivi.

¹⁹ 6 Kasım 1981 tarih ve 17506 sayılı Resmi Gazete.

²⁰ Erişim:

<http://www.dicle.edu.tr/enstitu/sbe/YONERGE.doc> Erişim tarihi: 27 Mart 2007.

²¹ 3 Mart 1983 tarih ve 17976 sayılı Resmi Gazete.

²² Dicle Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Arşivi.

²³ Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının D.Ü. Rektörlüğüne gönderdiği 12 Mayıs 2006 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03.02.03/1449 sayılı Yazısı.

²⁴ Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının D.Ü. Rektörlüğüne gönderdiği 9 Şubat 2007 tarih ve B.30.0.EÖB.0.00.00.03-02.03/410 sayılı Yazısı.

öğretimindeki yerini ortaya koyma olanağı sağlanacaktır.

Kaynaklar

1-Arslan S, Koç A. (2004). Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi. Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi, 75(3):8-9.

2-Erk N, Dinçer F. (1970). Türkiye’de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi. Ankara Üniversitesi

Veteriner Fakültesi Yayınları:259, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

3-Başagaç Gül RT. (2004). Türkiye’de İki Dünya Savaşı Arası Dönemde Veteriner Hekimliği Hizmetleri ve Hayvancılık Politikaları Üzerine Araştırmalar. OTAM Dergisi, (15):227-255.

4-Dinçer F. (1999). Türkiye Cumhuriyeti’nin 75. Yılında Veteriner Hekimliğinin Bilimsel Bilançosu. Türkiye Cumhuriyeti’nin 75. Yılında Bilim “Bilanço: 1923-1998” Ulusal Toplantısı, I. Kitap, I. Cilt, TÜBİTAK Matbaası, s. 335-368, Ankara.

Yazışma Adresi: Arş. Gör. Özgül KÜÇÜKASLAN

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı
Dışkapı/ Ankara.